

Hans Heesen: 'Een verhaal moet

Creative duizendpoot komt met literair debuut 'Naar Zutphen'

Door Alize Hillebrink

ZUTPHEN - Na diverse filmscenario's, twee kinderboeken en een boek over de bioscoopgeschiedenis van Zutphen komt Hans Heesen nu met zijn literaire debuut. Een verhalenbundel met zes verhalen waarin de lijntjes haarfijn van en naar Zutphen voeren. "De lezer mag zich geen seconde vervelen."

Hans Heesen schrijft al zijn hele leven, maar voor het eerst verschijnt er nu een bundel met literaire verhalen voor volwassenen. Het is enkele weken voor de verschijning van zijn boek en we spreken elkaar in de lounge van een Zutphens hotel, vergezeld door vier cappuccino's. Heesen heeft het druk. Niet meer met zijn boek, want dat ligt bij de drukker. "Nee, ik moet filmscripts nakijken voor de filmacademie."

Zutphen is de stad van zijn jeugd waar hij in 2016, na 38 jaar weer terugkeerde. De mensen niet, maar de straten waren hem nog steeds vertrouwd. "Ik kende het casco, de stratenplattegrond blindelings. Maar de invulling, na dertig jaar, was grotendeels nieuw."

"Veel mensen denken dat ik naar Zutphen kwam vanwege Luxor, maar dat is niet zo. Ik ben naar Zutphen gekomen om dicht bij mijn moeder te zijn en omdat ik wilde schrijven. Ik woonde in het centrum van Utrecht op een peperdure locatie. Zutphen trok, vanwege de rust en de goedkopere huizenprijzen. Maar uiteraard ook mijn roots."

'Er ging een reservoir aan herinneringen open'

"Toch duurde het even voor het zo-
ver kwam. Begin 2016 kreeg hij de
functie van artistiek directeur bij
Luxor en een jaar later overleed zijn
moeder. Het was eind 2016 toen hij
begon met het eerste verhaal, het
werd het titelverhaal 'Naar Zut-
phen.' "Ik schreef het gewoon voor
mezelf, omdat het eruit moest. Niet
met het idee om het uit te geven."
Als vanzelf volgden meer herinne-
ringen en ideeën voor meer verha-
len. "Ik schreef ze in zeven maan-
den tijd. Er ging een reservoir aan
herinneringen open. De ene herin-
nering riep de andere op."

"Ik schrijf omdat ik iets wil schrij-
ven, niet direct om het uit te ge-
ven en al helemaal niet voor een
bepaalde doelgroep. Ik houd geen
rekening met de lezer, wel met de
leesbaarheid. De leesbaarheid is
belangrijker dan de lezer, want ik
ken de lezer niet."

Hij liet zijn verhalen aan vrienden
lezen. "Ik kon het zelf niet beoorde-
len, het stond te dichtbij." Hun re-
actie was dat ze het mooi vonden.
Maar ook zijn vrienden stonden te
dichtbij, vond hij. Dus besloot hij
het te laten lezen door schrijver,
uitgever en vertaler Roland Fagel.
Waarom hij? "Omdat ik zijn oor-
deel het meest vreesde." En? "Hij
vond het fantastisch! Ik dacht eerst
nog dat het sarcasme was en dat hij
me in de maling nam, maar hij had
het ook laten lezen aan Theo Sont-
rop van de Arbeiderspers. En ook
die was enthousiast."

Hij stelde strenge eisen, aan het
verhaal en daarmee aan zichzelf.
"Een verhaal moet je in één adem
uit kunnen lezen. Ook hoeft een
verhaal niet eenduidig te zijn.
Sterker nog, liever dat er dingen
gebeuren die je niet (direct) kunt
duiden. Kijk maar eens naar het
dagelijks leven. Iemand lacht bij-
voorbeeld naar je, wat betekent
dat? Het kan vriendelijk overko-
men, maar het kan ook uiterlijke
schijn zijn. Wij zijn geconditio-
neerd vanaf dat je baby bent."

'De lezer mag zich geen seconde vervelen'

Sommige verhalen lezen als een
filmscenario. "In een verhaal kan
ik doen wat ik in een filmscript
absoluut niet kan doen, namelijk het
weergeven van gedachten, zoals
in het cryptische verhaal 'Inbraak-
berichten', dat zich grotendeels af-
speelt in het hoofd van de ik-per-
soon. Dat kan niet in een film, wel
in een verhaal. En er wordt veel ge-
suggereerd." Raadselachtig: "Wat
heeft de tas met inbraakberichten
die aan de deurknop hangt van de
ik-persoon bijvoorbeeld met de
dood van zijn vader te maken?"
Inbraak en inbreuk liggen hier
dichtbij elkaar. "De ik-persoon
gaat op zoek naar betekenis en
vergeet daarbij dat het ook wat
met zijn leven doet. We proberen
dingen in ons leven te duiden, een
bepaalde herinnering houden we
vast, maar later blijkt dat dingen
toch anders te zijn. Mijn verhalen
gaan over herinneren en hoe het
geheugen werkt..."

In je verhalen maak je veel uit-
stapjes in de tijd. "De zijlijnen
staan ten dienste van het verhaal.
Het zijn herinneringen die een
brug vormen naar een mogelijke
verklaring. Een mens is altijd op

Hans Heesen kwam naar Zutphen om te schrijven. Op vrijdag 12 april verschijnt zijn literaire debuut 'Naar Zutphen'. Foto: Henk Derksen

zoek naar betekenis. Je denkt dat
je weet hoe dingen in elkaar zitten
en hoe dingen werken. Maar het
volgende moment blijkt het toch
weer anders te zijn. De hele wereld
is ondoorgrondelijk en onlogisch.
Dat geldt voor de hoofdpersonen
in alle zes de verhalen. En dan ga
je interpreteren."

'Verhalen helpen je de wereld te begrijpen'

"Ik geloof in het belang van verha-
len. Verhalen helpen je de wereld
te begrijpen. Daarom gaan mensen
naar de film of lezen een boek. Een
verhaal moet de lezer aan het werk
zetten. Mijn ideale verhaal is als
een bergstroompje dat trapsgewijs
zijn natuurlijke vitale loop volgt. Zo
moet een verhaal zijn vind ik."

je in één keer uit kunnen lezen'

Naar Zutphen

In de zes verhalen in *Naar Zutphen* vertelt een man in droge, luchtige observaties over avonturen waar hij mede door eigen toedoen, in verzeild raakt. Beschouwend, onderzoekend en soms bespionerend neemt hij de lezer mee op avontuur naar Zutphen, Amsterdam en Parijs.

Door Alize Hillebrink

De sympathieke antiheld blijft
anoniem en ontleent zijn iden-
titeit niet aan een bepaalde
status. Behalve zijn hang naar
avontuur blijft dat wat hem
daadwerkelijk beweegt ook
voor de lezer een mysterie.

Hans Heesen neemt de lezer
bij de hand op tijdreis door
moeiteloos van de ene her-
innering naar de volgende te
stappen.

Speels zet hij anekdotes neer
die soms ogenschijnlijk niets
te maken hebben met de ver-
haallijn en onderwijl trakteert
hij de lezer op bijzondere per-
sonages: een overgrootmoeder
als overtuigd spiritist, een
minnares met trouwring, een
man met drie visitekaartjes en
een spookredactie.

Samen met een droge en luch-
tige toon maakt het de verha-
len geestig en vernakelijk.

Hoewel geen tijd genoemd,
wordt de actualiteit niet ge-
schuwd: coffeshops aan de
Laarstaat, criminaliteit en in-
braakberichten; het zijn de
donkerder kanten van Zut-
phen. Maar ook het verleden
komt ruimschoots aan bod,
wat onder andere te zien is in
de presentatie op het omslag.
Een foto van Herman van der
Worp uit het begin van de vo-
rige eeuw. Toch kenmerkt de
stijl zich door een zeker tijd-
loosheid en is in die zin van
een klassieke universaliteit.

Heesen leert de lezer kijken
met andere ogen, een onge-
zienne toeschouwer te zijn. 'De
ander zien zonder zelf gezien
te worden'. Of de mogelijkheid
je een extra identiteit aan te
meten, of desgewenst zelfs
meerdere, én hoe makkelijk je
iemand kan laten 'verdwijnen'
- het levert de lezer binnen-
pretjes op. Misschien wel de-
zelfde die Heesen heeft gehad
bij het schrijven.

Je boek smaakt naar meer. "Ik ben
 bezig aan een volgend verhaal."
Wat wordt het? "Dat kan wel eens
een langer verhaal worden."

Vanaf vrijdag 12 april is
'Naar Zutphen' te koop in de
boekhandel. Prijs 15 euro.

Kees van Kooten noemt je titelver-
haal een satiristische cascade.
"Ja dat trapsgewijs zit er wel in ja.
Het moet natuurlijk aanvoelen en
de lezer geen seconde vervelen."
Je boek begint met een citaat van
Emmanuel Bove: "Ik houd ervan in
mijn geest een voorraad herinne-
ringen te bewaren." "Met hem voel

ik mij zielsverwant. Zijn persona-
ges raken door externe omstan-
digheden in de problemen.
Vaak van tijdelijke aard, maar er
bovenop komen, gebeurt niet. Ze
zijn naïef en melancholisch. Hij
was de wegbeider van Sartre en
Camus. Een achteloze overgevoe-
ligheid kenmerkte hem."